

Kouluterveyskyselyn tulokset Vantaalla 2023

Eeva-Liisa Markkanen , tiedolla johtamisen erityisasiantuntija

Kouluterveyskysely

THL:n kouluterveyskysely toteutetaan perusopetuksen kouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa joka toinen vuosi.

Kysely toteutetaan anonymisti opettajan johdolla luokassa.

Kouluterveyskyselyn kuntatasoiset tulokset ovat julkisia ja luettavissa [THL:n sivuilta](#) löytyvästä tulospalvelusta.

Kouluterveyskyselyn tulokset kertovat lasten ja nuorten **kokemuksesta** omaan hyvinvointiin liittyvissä aiheissa.

Vastaajamäärät Vantaalla vuoden 2023 kyselyssä ovat hieman laskeneet aikaisemmista vuosista

Vastaajamäärä/ Vastaus %	Vantaa 2017-2021	Vantaa 2023	Koko maa 2023
4.-5.-luokkalaiset	4083 / 76 %	3963 / 74 %	83 %
8.-9.-luokkalaiset	3291 / 65 %	3073 / 57 %	73 %
Lukio 1.-2.-vuosiluokat	1766 / 70 %	1647 / 63 %	68 %
Ammatilliset oppilaitokset 1.-2.-vuosiluokat	849	568 / 27 %	31 %

*THL:n ilmoittama aol. vastausprosentti perustuu ammatillista perustutkintoa suorittavien alle 21-vuotiaiden uusien opiskelijoiden määrään vuosina 2021-2022. Lähde: Vipunen - Opetushallinnon tilastopalvelu

Ilon aiheita vantaalaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

- Suurin osa vantaalaisista lapsista ja nuorista on yhä tyytyväisiä elämäänsä ja kokee terveydentilansa hyväksi.
- Lasten ja nuorten terveelliset elintavat ovat jonkin verran vahvistuneet. Yhä useampi lapsi ja nuori nukkuu ja liikkuu riittävästi.
- Aiempaa useampi nuori kertoo olevansa täysin raitis. Erityisesti raittiiden nuorten osuus on kasvanut ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osalta.
- Yksinäiseksi itsensä kokevien osuus on hieman laskenut – toisaalta poikien kokema yksinäisyys on lisääntynyt.
- Toisen asteen opiskelijoiden kiinnittyminen yhteisöön on vahvistunut. Myös koulu-uupumus on vähentynyt.
- Empatiataitoja kysyttiin nyt ensimmäistä kertaa – Vantaalla yläkoululaiset arvioivat omat empatiataitonsa vahvemmaksi kuin maassa keskimäärin.

Huolen aiheet vantaalaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnissa

- Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämäänsä on jatkanut laskuaan yläkoululaisten osalta.
- Tyttöjen ja poikien kokemus omasta hyvinvoinnistaan eroaa toisistaan merkittävästi.
- Toistuva, viikoittainen koulukiusaaminen on yleistynyt. Vantaalaiset perusopetuksen oppilaat kokevat koulukiusaamista viikoittain useammin kuin maassa keskimäärin.
- Aiempaa useampi alakoululainen, erityisesti tyttö, kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.
- Tytöt kokevat yhä huomattavan paljon seksuaalista ahdistelua. Kasvu on kuitenkin taittunut, mutta poikien kokema seksuaalinen ahdistelu puolestaan on kasvanut jonkin verran.
- Useampi kuin joka neljäs yläkoululainen poika on kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana – fyysistä uhkaa koetaan Vantaalla enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Mielen hyvinvointi

Edelleen suurin osa vantaalaisista lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä

Kaikkein tyytyväisimpiä elämään ovat alakoululaiset, joista 84 % kokee olevansa tyytyväisiä elämään.

Tyytyväisyydessä trendi on kuitenkin edelleen **laskeva yläkouluikäisten ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien osalta**. Yläkoululaisista 65 % kokee olevansa tyytyväisiä elämään. Lukiolaisista tyytyväisiä elämään kokee olevansa 67 % opiskelijoista, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 63 %.

Tyttöjen tyytyväisyys on poikia alhaisempaa, mutta se ei ole laskenut enää yhtä voimakkaasti kuin aikaisemmin. Sen sijaan yläkouluikäisten poikien tyytyväisyys on jatkanut laskuaan. Kaikissa ikäryhmissä tytöt kokevat poikia harvemmin olevansa tyytyväisiä elämäänsä.

Yläkouluikäisten osalta sekä tyttöjen että poikien kokema ahdistuneisuus on edelleen yleistynyt

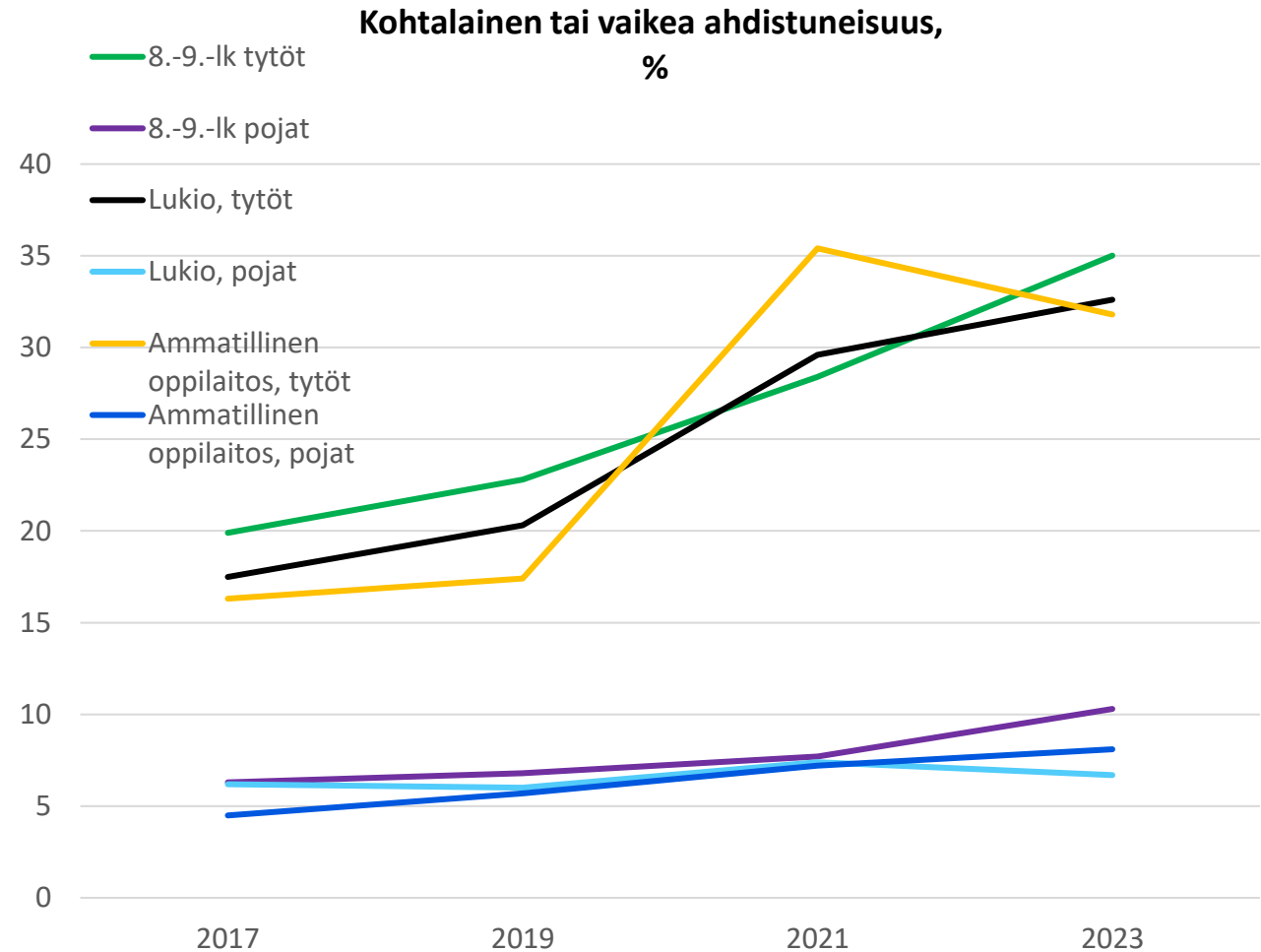

Yläkouluikäisten tyttöjen kokema ahdistuneisuus on edelleen yleistynyt selvästi. Kolmannes yläkouluikäisistä tytöistä kokee vaikeaa tai kohtalaista ahdistuneisuutta.

Tytttöjen kokema ahdistuneisuus on jo pidempään ollut yleisempää kuin pojilla. Poikien ahdistuneisuus on kuitenkin myös lisääntynyt ja sitä kokee joka kymmenes yläkouluikäinen poika.

Myös lukiolaisten tyttöjen kokema kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus on edelleen lisääntynyt kahden vuoden takaisesta. Sitä kokee nyt 32 % lukiolaisista tytöistä. Ammattiin opiskelevien tyttöjen osalta tilanne on kääntynyt parempaan suuntaan. Heistä kuitenkin edelleen kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee 32 %.

Ahdistuneisuutta kokevien nuorten osuus on Vantaalla lähellä koko maan keskiarvoa.

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein seuraavat ongelmat ovat vaivanneet sinua lomakkeen täyttöä edeltäneen kahden viikon aikana?". Summaindikaattori muodostuu seitsemästä osiosta: 1) hermostuneisuuden, ahdistuneisuuden tai kireyden tunne, 2) en ole voinut lopettaa tai hallita huolestumistani, 3) liiallinen huolestuneisuus erilaisista asioista, 4) vaikeus rentoutua, 5) niin levoton olo, että on vaikea pysyä aloillaan, 6) taipumus harmistua tai ärsyntyä helposti, 7) pelko siitä, että jotakin kauheaa saattaisi tapahtua. Vastausvaihtoehdot: 1) ei lainkaan, 2) useana päivänä, 3) suurimpana osana päivistä, 4) lähes joka päivä. Vastausvaihtoehdot luokitellaan uudelleen seuraavasti: 1=0, 2=1, 3=2, 4=3. Pistemäärä voi vaihdella välillä 0–21 seuraavasti: 0–4 (vähäinen ahdistuneisuus), 5–9 (lievä ahdistuneisuus), 10–15 (kohtalainen ahdistuneisuus), 16–21 (vaikea ahdistuneisuus). Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat saaneet vähintään 10 pistettä. Laskennassa ovat mukana vain kaikkiin seitsemään kysymyksen osioon vastanneet.

Koetut mielen hyvinvoinnin haasteet

	Tytöt 			Pojat 		
	8.-9-luokka	Lukio	AOL	8.-9-luokka	Lukio	AOL
Masennus- oireilu edeltävän kahden viikon aikana	39 % (+ 4 %-yks. vrt. 2021)	32 % (- 2 %-yks. vrt. 2021)	35 % (+ 0 %-yks. vrt. 2021)	15 % (+ 2 %-yks. vrt. 2021)	14 % (- 1 %-yks. vrt. 2021)	13 % (+2 %-yks. vrt. 2021)
Sosiaalinen ahdistuneisuus	50 % (+ 2 %-yks. vrt. 2021)	50 % (+ 1 %-yks. vrt. 2021)	48 % (-8 %-yks. vrt. 2021)	22 % (+ 0 %-yks. vrt. 2021)	22 % (- 2 %-yks. vrt. 2021)	14 % (- 3 %-yks. vrt. 2021)
Riski syömishäiriölle	39 % (+ 6 %-yks. vrt. 2021)	33 % (+ 2 %-yks. vrt. 2021)	27 % (- 9 %-yks. vrt. 2021)	12 % (+ 2 %-yks. vrt. 2021)	6 % (+ 1 %-yks. vrt. 2021)	8 % (+ 2 %-yks. vrt. 2021)

Sosiaaliset suhteet ja osallisuus

Yksinäisyyden tunne on hieman vähentynyt, mutta yhä useampi on ilman läheistä ystävää

Yksinäisyyden kokemus on hieman vähentynyt kahden vuoden takaisesta.

Alakoululaisista 5 % kokee itsensä yksinäiseksi.

Tytöt kokevat itsensä poikia selvästi useammin yksinäisiksi:

- Joka viides yläkoululainen tyttö ja joka kymmenes poika tuntee itsensä yksinäiseksi. Yksinäiseksi itsensä kokevien tyttöjen määrä on hieman laskenut, mutta poikien lisääntynyt.
- Joka viides lukiolainen ja useampi kuin joka neljäs ammattiin opiskeleva tyttö kokee itsensä yksinäiseksi. Yksinäiseksi itsensä tuntee joka kymmenes toisella asteella opiskeleva poika.

Yläkouluikäisistä pojista jopa 14 % ei ole yhtään läheistä ystävää. Tytöistä ilman läheistä ystävää on 9 % vastanneista.

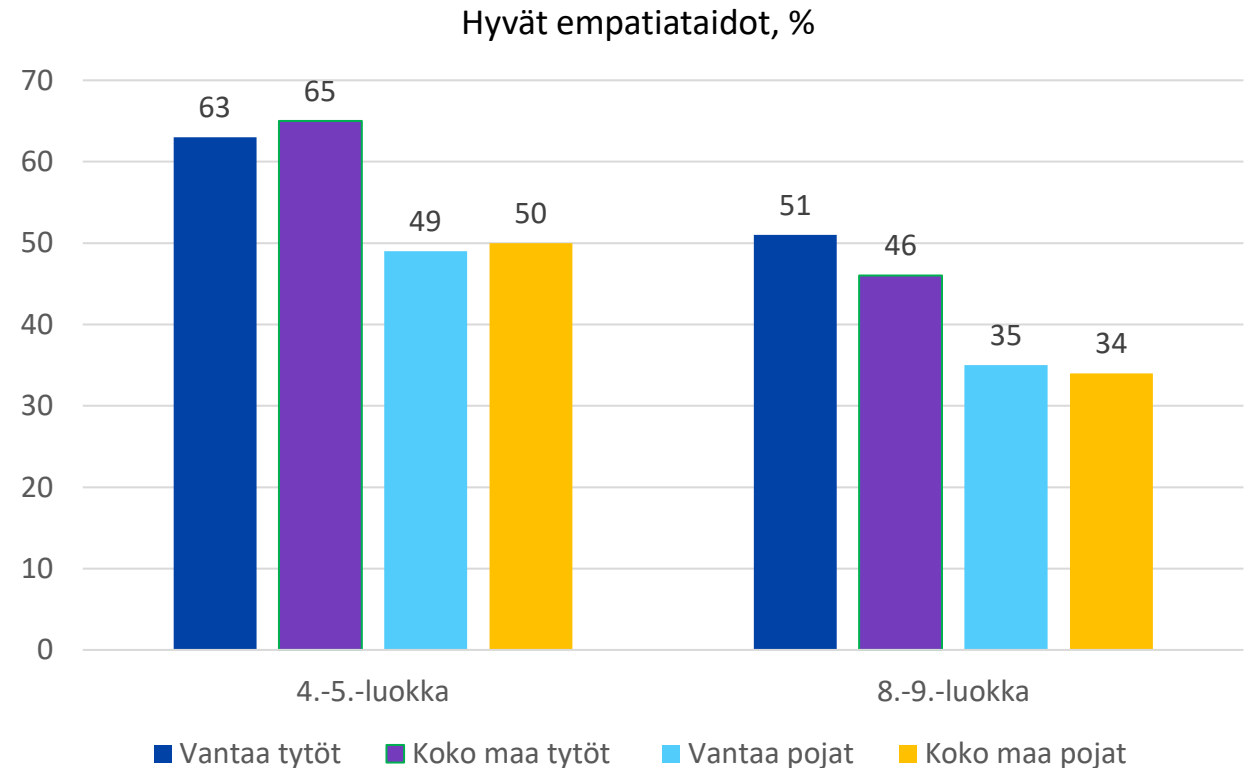
Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista 11 % ei ole yhtään läheistä ystävää. Lukiolaisista ilman läheistä ystävää on 9 % vastanneista.

Ilman läheistä ystävää olevien nuorten osuus on kasvanut, vaikka yksinäisyyden kokemus on vähentynyt.

Vantaalla yläkoululaiset arvioivat omat empatiataitonsa vahvemerkiksi kuin maassa keskimäärin

- Empatiataitoja kysyttiin Kouluterveyskyselyssä nyt ensimmäistä kertaa.
- Alakoulun 4.-5.-luokkalaisista 56 % ja yläkoulun 8.-9.-luokkalaisista 43 % arvioi omat empatiataitonsa hyväksi.
- Tytöt arvioivat omat empatiataitonsa paremmiksi kuin pojat kaikissa ikäryhmissä.
- Alakoululaisten osalta vantaalaisten oppilaiden empatiataidot olivat lähellä koko maan keskiarvoa, yläkoululaisten osalta empatiataidot arvioitiin paremmiksi kuin maassa keskimäärin.

Keskusteluyhteys vanhempien kanssa on pysynyt ennallaan – keskusteluvaikeudet ovat vähentyneet yläkoululaisilla

Lapsista ja nuorista suurin osa kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempiensa kanssa.

Yläkouluikäiset kokivat keskusteluyhteyden vanhempien kanssa pysyneen ennallaan ja keskusteluvaikeuksien vähentyneen hieman. Tytöt kokivat selvästi poikia harvemmin, että he pystyvät keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan.

Pitkällä aikajänteellä katsottuna vanhempien ja nuorten keskusteluyhteydessä on tapahtunut merkittävää myönteistä kehitystä.

Osallisuuden kokemus on heikentynyt perusopetuksessa

Toisen asteen opiskelijoista joka kymmenes ja yläkoululaisista 13 % kokee erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta.

Erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta kokevien nuorten osuus on säilynyt lähes ennallaan kahden vuoden takaisesta kyselystä ja on Vantaalla samalla tasolla kuin maassa keskimäärin. Kuitenkin yläkouluikäisten poikien osalta erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta kokevien osuus on kasvanut kahden vuoden takaisesta.

Tytöt kokevat selvästi poikia harvemmin kuuluvansa johonkin muuhun itselleen tärkeään yhteisöön, mutta myös poikien osalta tunne itselleen tärkeään yhteisöön kuulumisesta on heikentynyt.

Harrastukset ja vapaa-aika

Lähes kaikilla vantaalaisilla lapsilla ja nuorilla on jokin viikoittainen harrastus

Lähes kaikilla lapsilla (86 prosentilla) ja nuorilla (noin 94–97 prosentilla) on vähintään yksi viikoittainen harrastus. Harrastukseksi sisällytetään kysymyksessä sekä ohjattu että omaehtoinen toiminta, esimerkiksi kännykällä pelaaminen.

Suurin osa (72–75 prosenttia) nuorista **liikkuu** vapaa-ajalla omaehtoisesti vähintään viikoittain.

Taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa harrastaa 75 prosenttia alakoulun 4.-5.-luokkalaisista, 47 prosenttia 8.-9.-luokkalaisista, 33 prosenttia ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista sekä 55 prosenttia lukiolaisista. Tämä on hieman vähemmän kuin maassa keskimäärin.

Nuorten kokemus kiinnostavan vapaa-ajan toiminnan järjestämisestä omalla alueella on kehittynyt myönteisesti

Nuorten kokemus kiinnostavan vapaa-ajantoiminnan järjestämisestä nuorille omalla asuinalueella on Vantaalla kehittynyt myönteisesti niin yläkouluikäisten kuin toisella asteella opiskelevien osalta.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan oman asuinalueen vapaa-ajantoimintaa pitää kiinnostavana:

- 29 % yläkouluikäisistä
- 32 % lukiolaisista
- 29 % ammattiin opiskelevista

Poikien kokemus kiinnostavan vapaa-ajan toiminnan järjestämisestä on merkittävästi tyttöjä myönteisempi. Heikoimmaksi vapaa-ajan toiminnan kiinnostavuuden arvioivat ammattiin opiskelevat tytöt.

Terveys

Terveydentilansa huonoksi kokevien peruskoululaisten osuus on kasvanut edelleen

Suurin osa lapsista ja nuorista kokee terveydentilansa yhä hyväksi.

Terveydentilansa huonoksi kokevien nuorten osuus nousi merkittävästi korona-aikana. Nyt kasvu on taittunut, mutta edelleen terveydentilansa huonoksi kokevien nuorten osuus on lievässä kasvussa 4.-5.-luokkalaisten sekä 8.-9.-luokkalaisten osalta.

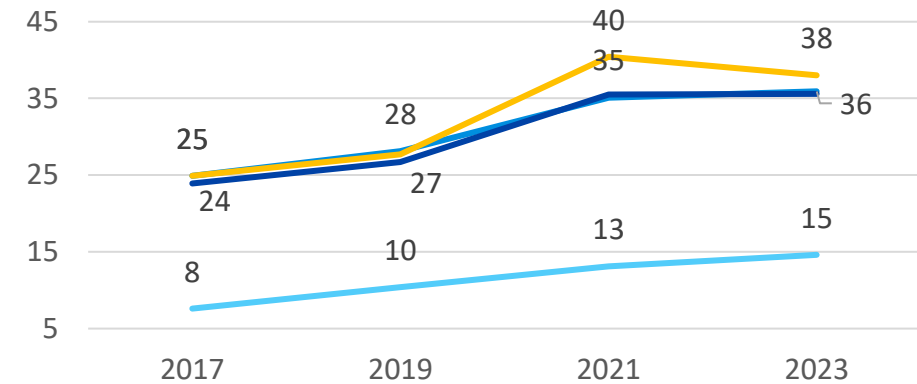
Kuitenkin edelleen merkittävä osa nuorista, noin neljännes, kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.

Tytöt kokevat terveytensä keskinkertaiseksi tai huonoksi selvästi poikia useammin.

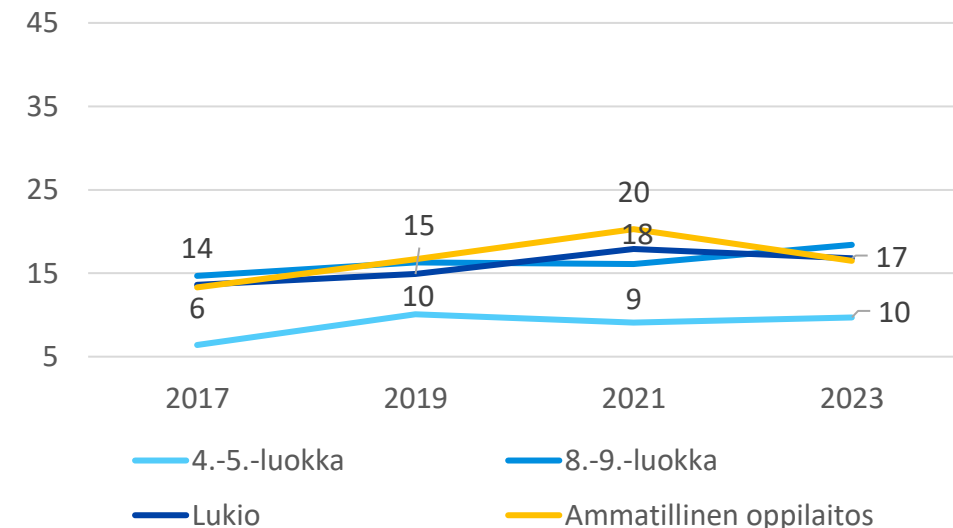
Eniten terveydentilansa huonoksi kokevien osuus on kahden vuoden takaisesta lisääntynyt alakouluikäisten tyttöjen keskuudessa, joista terveydentilansa heikoksi arvio 15 % tytöistä.

Tytöt, kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Pojat, kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Kouluyhteisö

Kokemus kouluyhteisöön kuulumisesta on vahvistunut

Lasten ja nuorten kokemus kouluyhteisöön kuulumisesta laski korona-aikana jonkin verran kaikilla kouluasteilla. Nyt tilanne on palautunut etenkin toisella asteella ja alakoululaisten osalta.

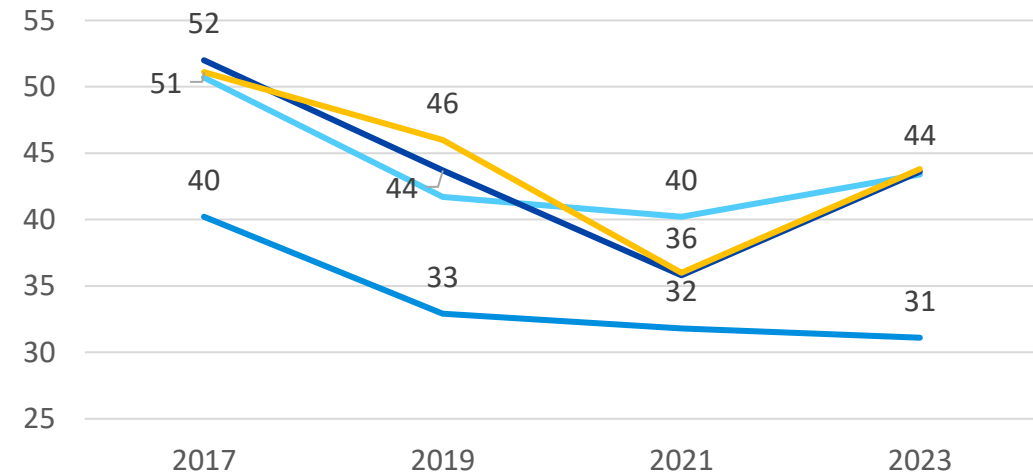
Vahvinta kouluyhteisöön kuulumisen kokemus on ammatillisissa oppilaitoksissa, joiden opiskelijoista hieman yli puolet kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä. Lukiolaisista näin kokee 48 % opiskelijoista.

Alakoululaisten osalta kokemus kouluyhteisöön kuulumisesta on vahvistunut kahden vuoden takaisesta, yläkoululaisten osalta tilanne on lähes ennallaan.

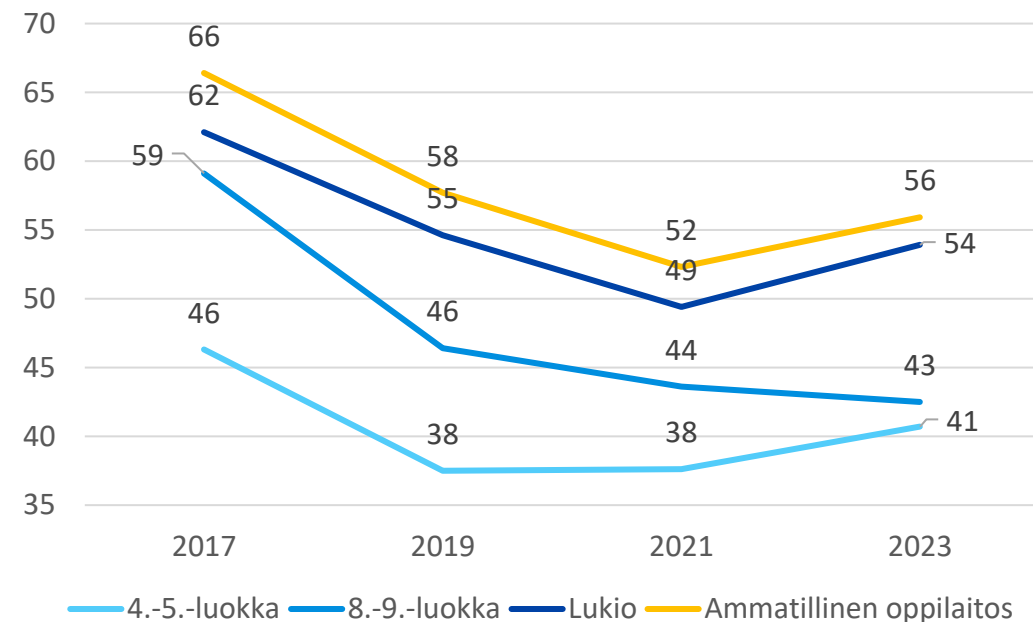
Vähiten kouluyhteisöön kuulumisen kokemusta on yläkouluikäisillä tytöillä, joista vain 31 % kertoo kokevansa olevan tärkeä osa kouluyhteisöä.

Tytöt, kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä, %

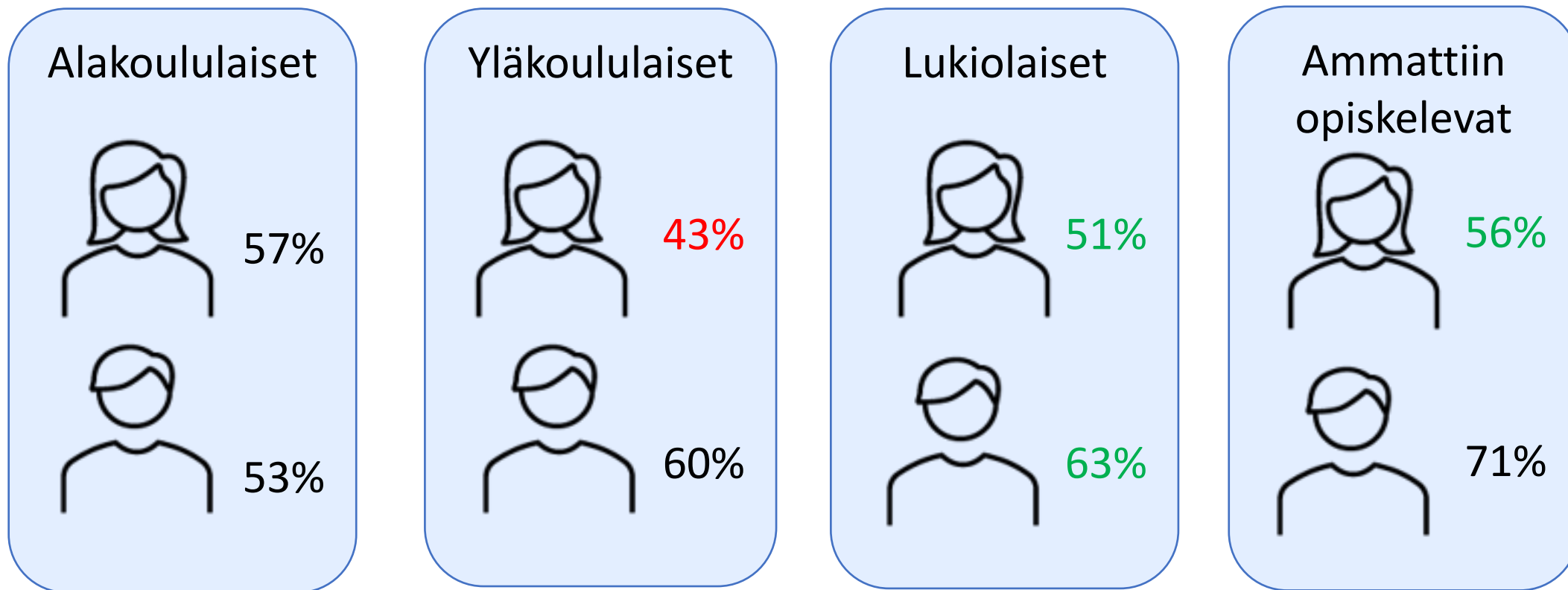

Pojat, kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä, %

Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä

Tytöillä kokemus luokkayhteisöön kuulumisesta näyttää heikkenevän yläkouluun siirryttäessä, pojilla taas vahvistuvan. Ilmiö näyttää olevan kouluterveyskyselyn perusteella valtakunnallinen.

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Koen olevani tärkeä osa". Kysymyksen osio: 1) luokkayhteisöä. Vastausvaihtoehdot: 1) samaa mieltä, 2) ei samaa eikä eri mieltä, 3) eri mieltä. Tarkastelussa ovat ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1.

Toisen asteen opiskelijoiden kokemus vaikutusmahdollisuuksistaan koulussa on vahvistunut - pojat arvioivat vaikutusmahdollisuutensa myönteisemmiksi

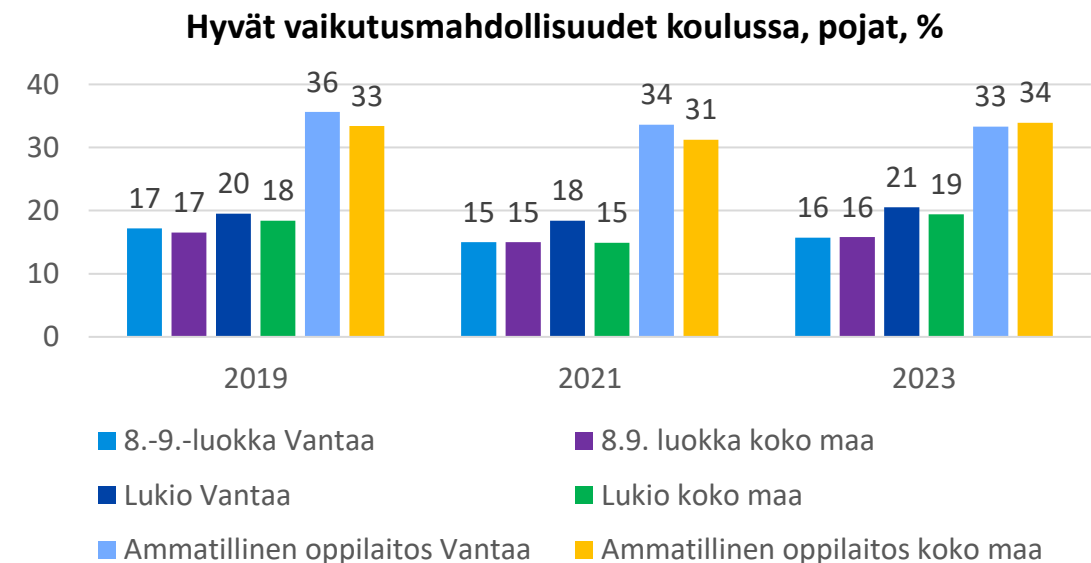
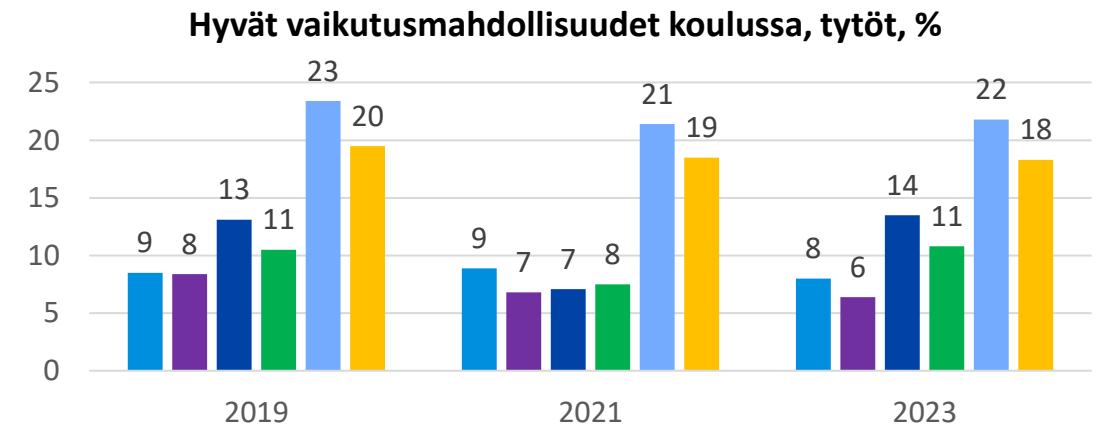
Opiskelijoiden kokemukset vaikutusmahdollisuuksistaan oppilaitoksessa ovat vahvistuneet kahden vuoden takaisesta sekä lukiolaisten että ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien osalta.

Perusopetuksessa tilanne on pysynyt ennallaan vuoteen 2021 verrattuna

Pojat kokevat vaikutusmahdollisuutensa merkittävästi tyttöjä paremmiksi. Vaikutusmahdollisuudet koulussa hyväksi kokee:

- Perusopetuksen 8.-9.-luokkalaisten osalta 16 % pojista ja 8 % tytöistä.
- Amatillisissa oppilaitoksissa 33 % pojista ja 22 % tytöistä
- Lukioissa 22 % pojista ja 14 % tytöistä

Erityisesti nuorten kokemukset vaikutusmahdollisuuksista koulun tapahtumiin sekä koulun yhteisten sääntöjen laatimiseen ovat kehittyneet myönteisesti Vantaalla.

Yläkoululaiset ja toisella asteella opiskelevat kokevat harvemmin saavansa opettajilta välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua

Opettajilta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu on vähentynyt. Trendi on laskeva koko maassa, mutta Vantaalla ollaan nyt hieman kansallista keskiarvoa heikommalla tasolla.

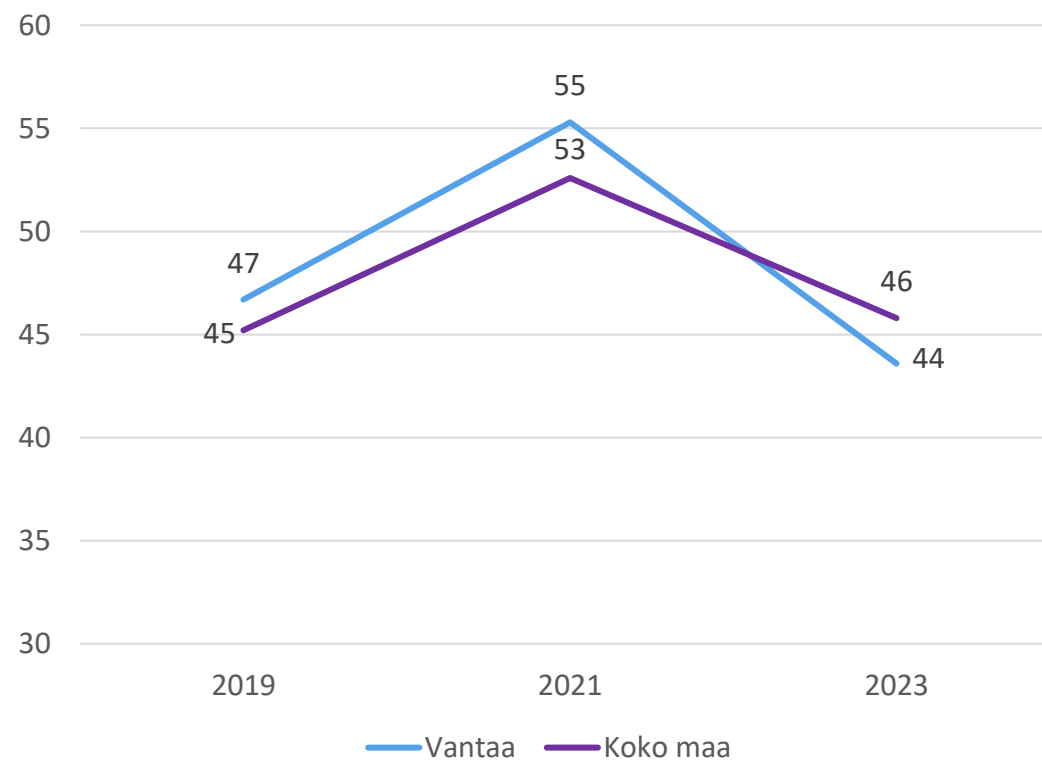
Yläkoululaisista tytöistä 39 % ja pojista 49 % kokee saavansa opettajilta välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua.

Myös toisella asteella kokemus opettajilta saadusta välittävästä ja oikeudenmukaisesta kohtelusta on hieman laskenut. Ammattiin opiskelevista 77 % kokee saavansa opettajilta välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua, lukiolaisista näin kokee 63 %.

Mahdollisuus keskustella koulun aikuisten kanssa mieltä painavista asioista on lisääntynyt alakoulussa ja jonkin verran heikentynyt yläkoulussa. Alakoululaisista 55 % kokee, että heillä on mahdollisuus keskustella koulun aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, yläkoululaisista 40 %.

Toisen asteen opiskelijoista hieman yli puolet kokee, että heillä on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista.

Opettajilta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu, %-osuus vastaajista

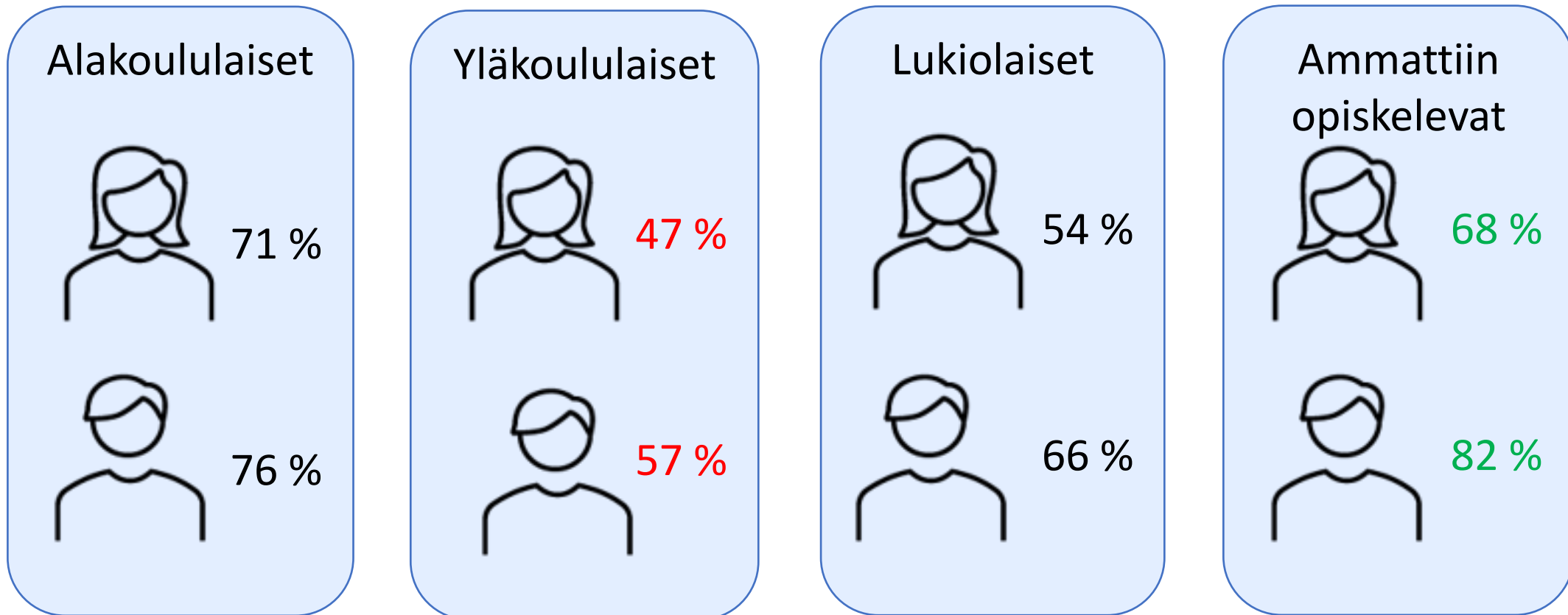
Koulunkäynti ja oppiminen

Koulunkäynnistä pitäminen

Alakouluikäisistä oppilaista suurin osa pitää koulunkäynnistä, eikä tilanne ole merkittävästi huonontunut viimeisten kouluterveyskyselyiden välillä. Koulunkäynnistä pitäminen vähenee selvästi ala-asteelta yläasteelle siirryttäessä, erityisesti tytöillä. Yläkoululaisten osalta koulunkäynnistä pitäminen on vähentynyt selkeästi kahden vuoden takaisesta. Ammattiin opiskelevien osalta koulunkäynnistä pitäminen on puolestaan vahvistunut.

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Mitä pidät koulunkäynnistä tällä hetkellä? Pidän koulunkäynnistä" Vastausvaihtoehdot tai opiskelusta: 1) hyvin paljon, 2) melko paljon, 3) melko vähän, 4) en lainkaan. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2.

Koulu-uupumus on yleistynyt yläkoululaisilla ja vähentynyt toisen asteen opiskelijoilla

Yläkouluikäisten tyttöjen koulu-uupumus on edelleen lisääntynyt kahden vuoden takaiseen verrattuna, mutta kasvu ei ole enää yhtä jyrkkää kuin aikaisemmalla tarkasteluvälillä.

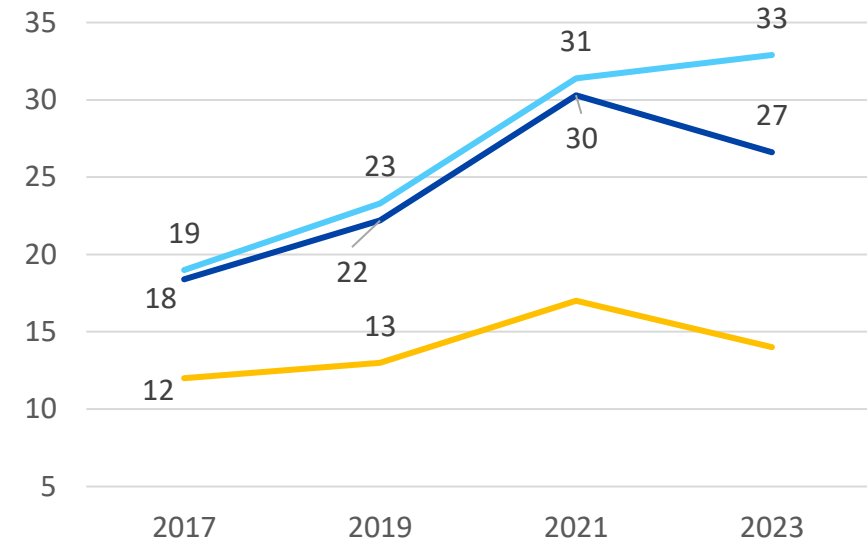
Lukioikäisten tyttöjen uupumus on kääntynyt laskuun, mutta on edelleen yleisempää kuin ennen pandemiaa.

Lähes joka kolmas yläkoulun ja useampi kuin joka neljäs lukion tytöistä kertoo kokevansa koulu-uupumusta.

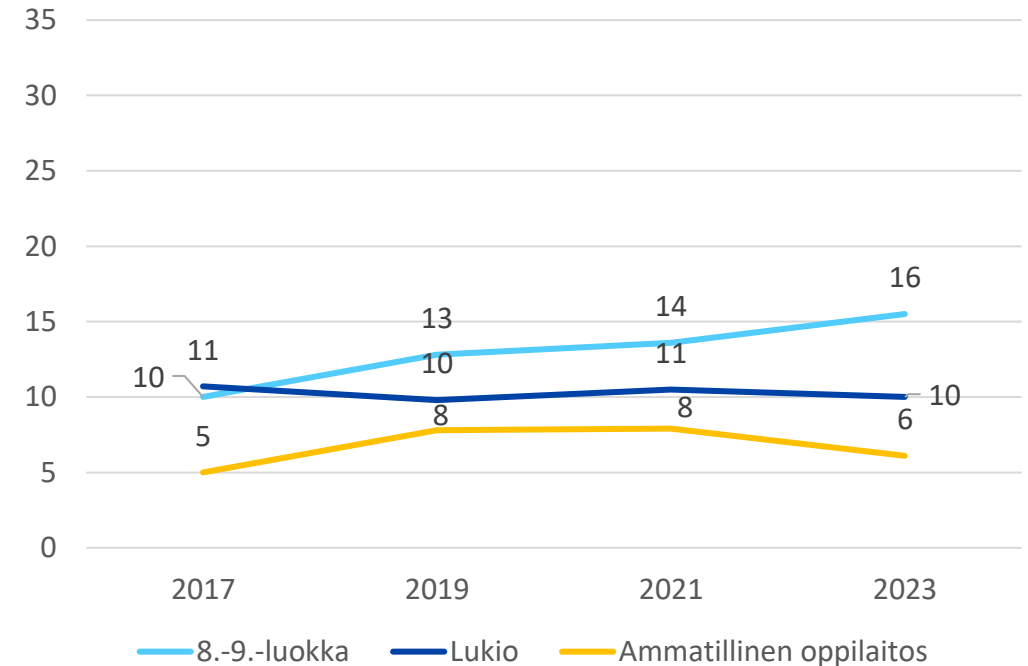
Poikien keskuudessa koulu-uupumuksen kokemus on selvästi harvinaisempaa. Yläkoululaisten poikien koulu-uupumus on kuitenkin lisääntynyt.

Peruskoululaisten ja lukiolaisten kokema koulu-uupumus on Vantaalla hieman yleisempää kuin koko maassa keskimäärin.

Tytöt, koulu-uupumus, %

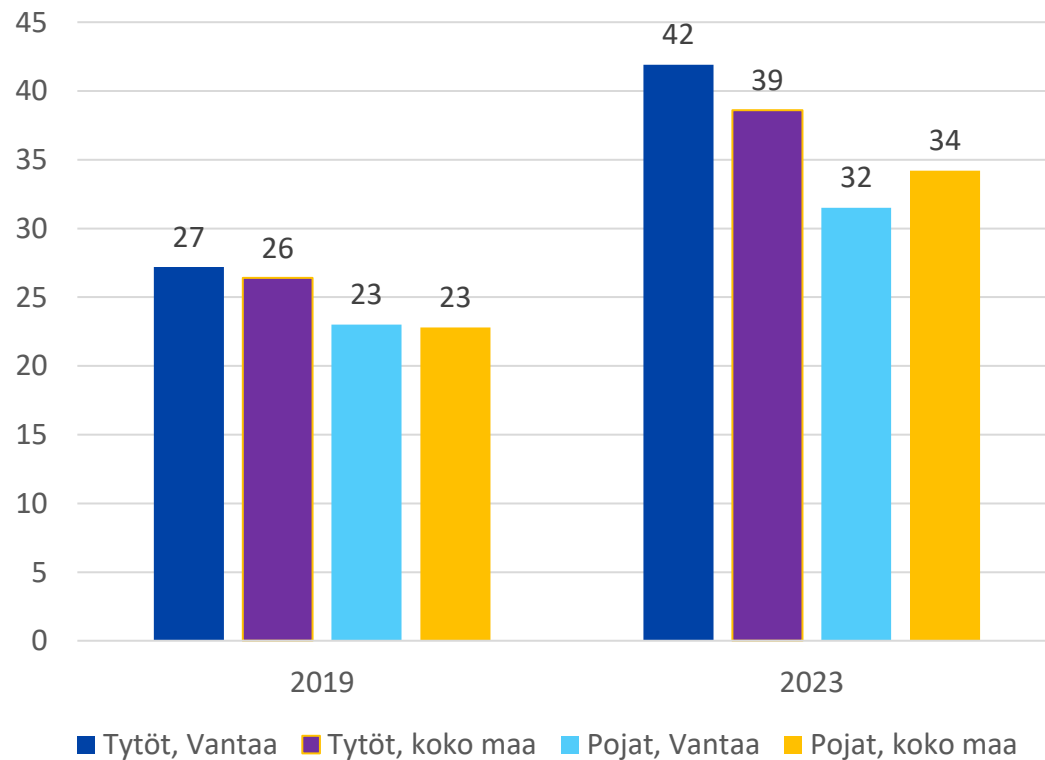
Pojat, koulu-uupumus, %

Poissaolot sairauden vuoksi ovat lisääntyneet – oppilaat ovat Vantaalla myös muista syistä pois koulusta useammin kuin muualla Suomessa

8.-9.-luokka, Poissaoloja sairauden vuoksi vähintään kuukausittain, %

Sairauden vuoksi vähintään kuukausittain poissa koulusta olleiden oppilaiden osuus on kasvanut vuodesta 2019.

Poissaolot muusta syystä olivat nyt ensimmäistä kertaa mukana Kouluterveyskyselyssä. Useampi kuin joka viides yläkouluikäinen tyttö kertoi olleensa vähintään kuukausittain pois koulusta muista syistä.

Luvattomat poissaolot ovat vähentyneet jonkin verran vuodesta 2019. Kuukausittaisia luvattomia poissaoloja on 15 % yläkoululaisista. Luvattomat poissaolot ovat lähes yhtä yleisiä tyttöjen ja poikien keskuudessa.

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

Koulukiusaaminen

Alakoululaisista (4.-5.lk) 10,8 % prosenttia ja yläkoululaisista (8.-9.lk) 8,2 prosenttia kertoi tulevansa kiusatuksi viikoittain. Kiusaaminen on Vantaalla yleisempää kuin maassa keskimäärin.

Suurin osa vastaajista (60 prosenttia alakoululaisista, 70 prosenttia yläkoululaisista) kertoo, ettei heitä ole kiusattu kertaakaan lukukauden aikana. Näiden oppilaiden osuus on kuitenkin laskussa, eli kiusaaminen koskettaa entistä laajempaa osaa oppilaista.

Näin ollen 40 prosenttia alakoululaisista ja 30 prosenttia yläkoululaisista on kiusattu ainakin toisinaan.

79 % alakoululaisista ja 85 % yläkoululaisista kertoo, ettei ole osallistunut muiden kiusaamiseen.

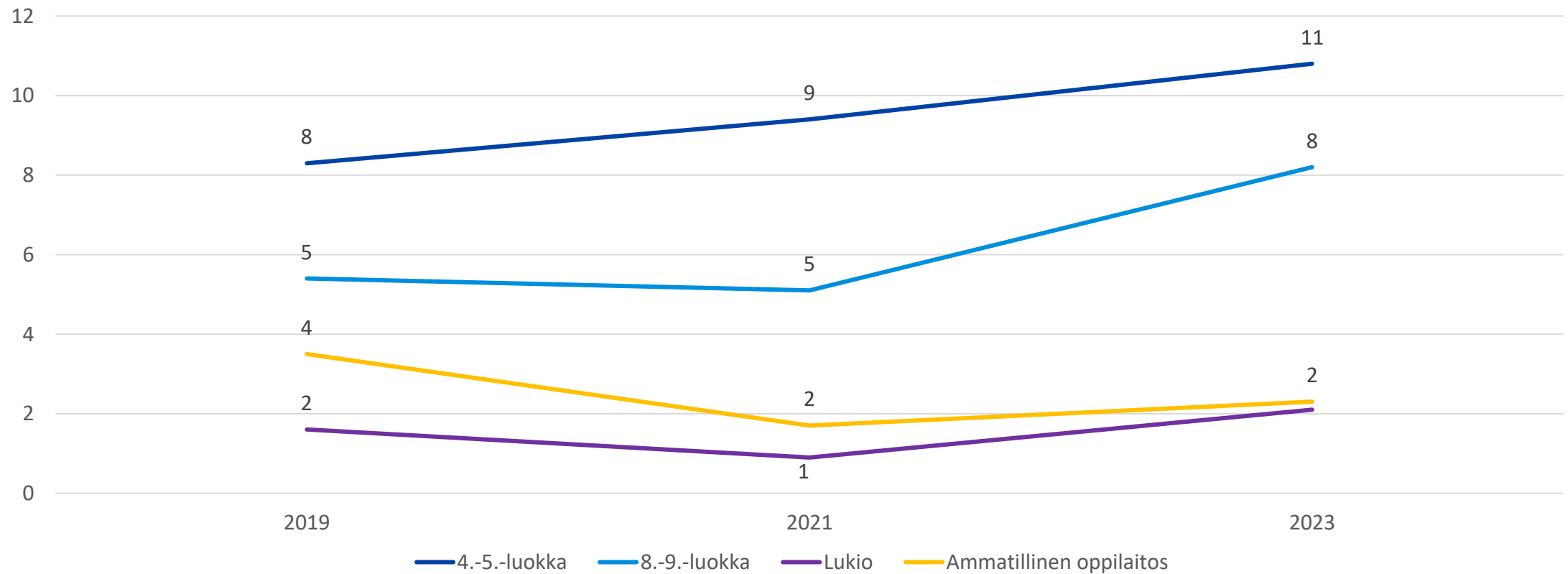
Myös lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa kiusaaminen on lisääntynyt. Viikoittaista kiusaamista kokee 2,1 % lukiolaisista ja 2,3 % ammattiin opiskelevista.

Koulukiusaamisen yleisyys Vantaalla

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

Kiusaaminen jää yhä usein piiloon – eikä siihen puuttuminen aina auta

Alakoululaisista kiusaamistilanteissa mukana olleista oppilaista hieman yli puolet (55 %) kertoo kiusaamisesta aikuiselle, yläkoululaisista noin kolmannes (35 %).

Yläkoululaisten osalta kiusaamisesta kertominen on hieman lisääntynyt ja on Vantaalla hieman yleisempää kuin maassa keskimäärin.

Alakoululaisten osalta kiusaamisesta kertominen puolestaan on vähentynyt. Vuonna 2019 alakoululaisista kiusaamista kokeneista tai muita kiusanneista 63 % kertoi asiasta koulun aikuiselle. Laskeva trendi on ollut samansuuntainen koko maassa.

Kokemukset kiusaamisen loppumisesta siitä kertomisen jälkeen vaihtelevat:

- Myönteistä on se, että **etenkin yläkoulussa oppilaat kokevat useammin, että kiusaaminen on kertomisen jälkeen vähentynyt tai loppunut**. Näin kokee 53 % yläkoululaisista tytöistä ja 46 % pojista. Alakoulun osalta tilanne on lähes ennallaan; kiusaamisesta kertomisen jälkeen kiusaaminen on vähentynyt tai loppunut noin 60 % tapauksista.
- Samanaikaisesti on kuitenkin yhä enemmän oppilaita, jotka kokevat kiusaamisen jatkuneen tai jopa pahentuneen puuttumisen jälkeen. Näin kokee alakoululaisista kiusatuksi joutuneista joka viides ja yläkoululaisista lähes kolmannes.
- Etenkin yläkoululaisista kiusaamista kokeneista tytöistä yhä suurempi osa ei koe kiusaamiseen puuttumisen auttaneen. Heistä 34 % ilmoittaa tilanteen jatkuneen tai pahentuneen puuttumisen jälkeen.

Keitä kiusaaminen koskee?

Alakoulussa tytöt kokevat viikoittaista kiusaamista poikia enemmän, yläkoulussa tilanne on toisinpäin.

Kiusaamisen kohteeksi joutumisessa on eroa oppilaan syntyperän mukaan. Koulukiusatuksi ei ole lukukauden aikana joutunut alakoulun 4.-5.-luokkalaisista:

- 63 % alakoululaisista suomalaistaustaisista oppilaista
- 55 % Suomessa syntyneistä ulkomaalaistaustaisista
- 53 % ulkomailla syntyneistä ulkomaalaistaustaisista oppilaista

Yläkoululaisten osalta erot syntyperän mukaan ovat hieman pienempiä. Kuitenkin myös yläkouluikäisistä oppilaista ulkomaalaistaustaiset kohtaavat useammin kiusaamista koulussa.

Ulkomaalaistaustaiset oppilaat ilmoittavat myös itse useammin osallistuvansa muiden oppilaiden kiusaamiseen.

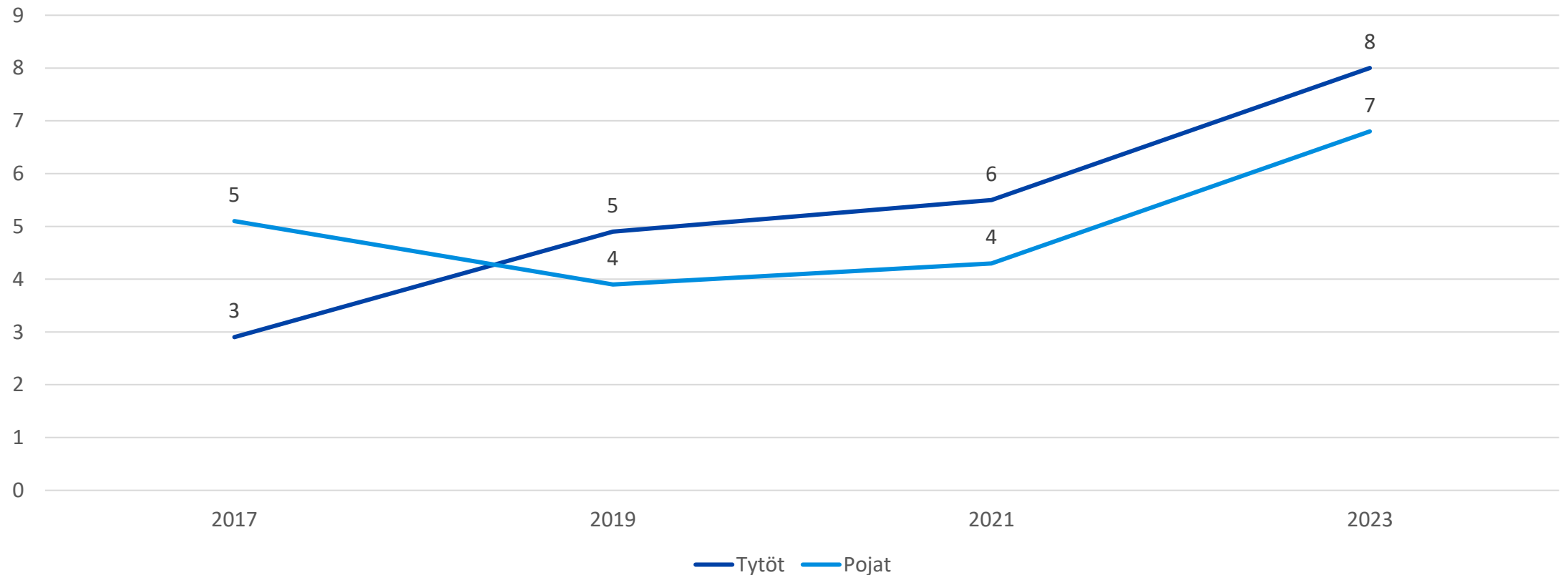
Ulkomaalaistaustaiset oppilaat kokevat viikoittaista kiusaamista merkittävästi muita oppilaita useammin.

- Viikoittaista kiusaamista kokeneiden ulkomaalaistaustaisten oppilaiden osuus on yläkoulussa kuitenkin Vantaalla pienempi kuin maassa keskimäärin

Yläkouluissa koettu seksuaalinen häirintä on lisääntynyt sekä tyttöjen että poikien osalta

Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana, 8.-9.-luokka, %

Myös syrjinnän kokemukset ovat lisääntyneet erityisesti tyttöjen osalta

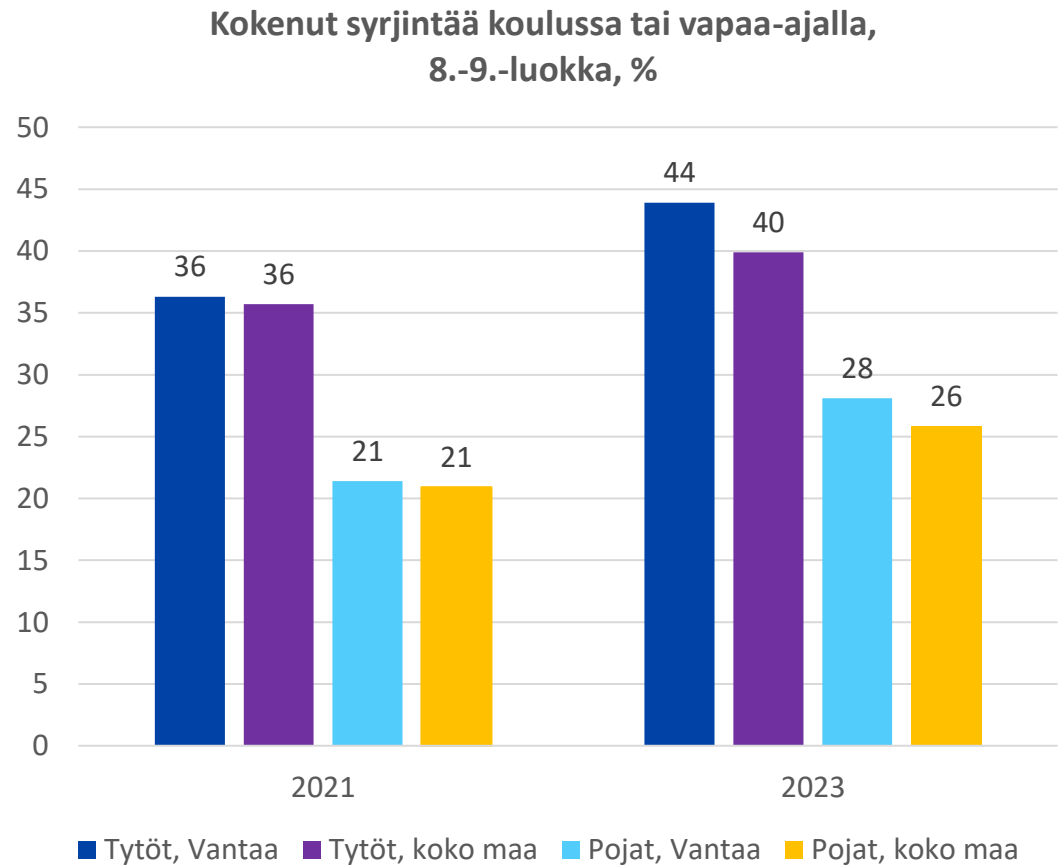
Nuorten koulussa tai vapaa-ajalla kokema syrjintä on myös lisääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana.

Syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla kokee:

- 36 % 8.-9.-luokkalaisista
- 22 % lukiolaisista
- 24 % ammattiin opiskelevista.

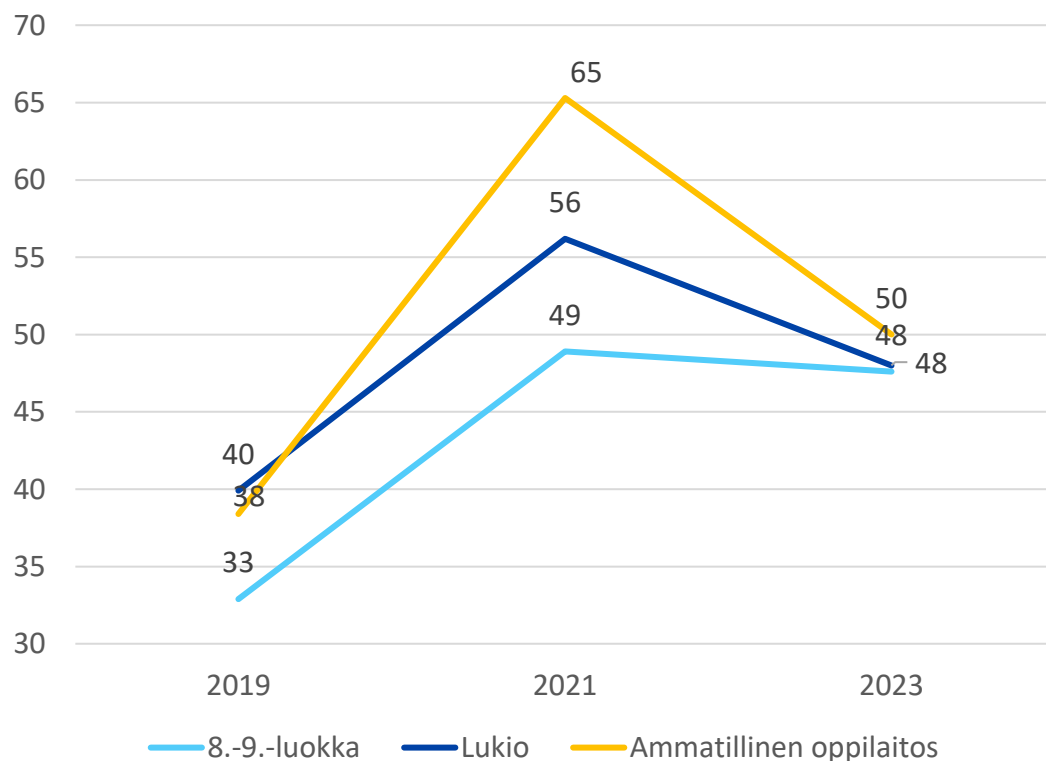
Tytöt kokevat syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla merkittävästi poikia enemmän kaikilla kouluasteilla.

Koulussa tai vapaa-ajalla koettu syrjintä on Vantaalla yleisempää kuin maassa keskimäärin. Erityisesti vantaalaiset yläkouluikäiset tytöt kokevat syrjintää merkittävästi enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

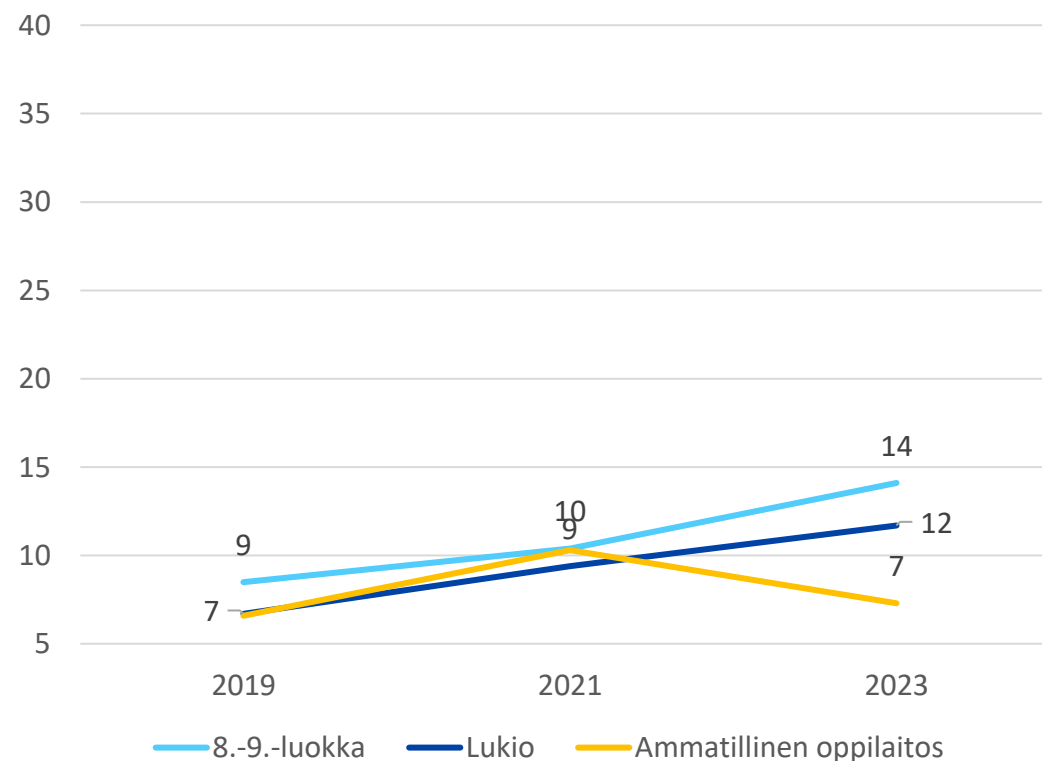

Lähes puolet yläkoululaisista ja toisella asteella opiskelevista tytöistä on kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua – poikien kokema häiritsevä seksuaalinen ehdottelu on lisääntynyt

Tytöt, kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua ja ahdistelua vuoden aikana, %

Pojat, kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua ja ahdistelua vuoden aikana, %

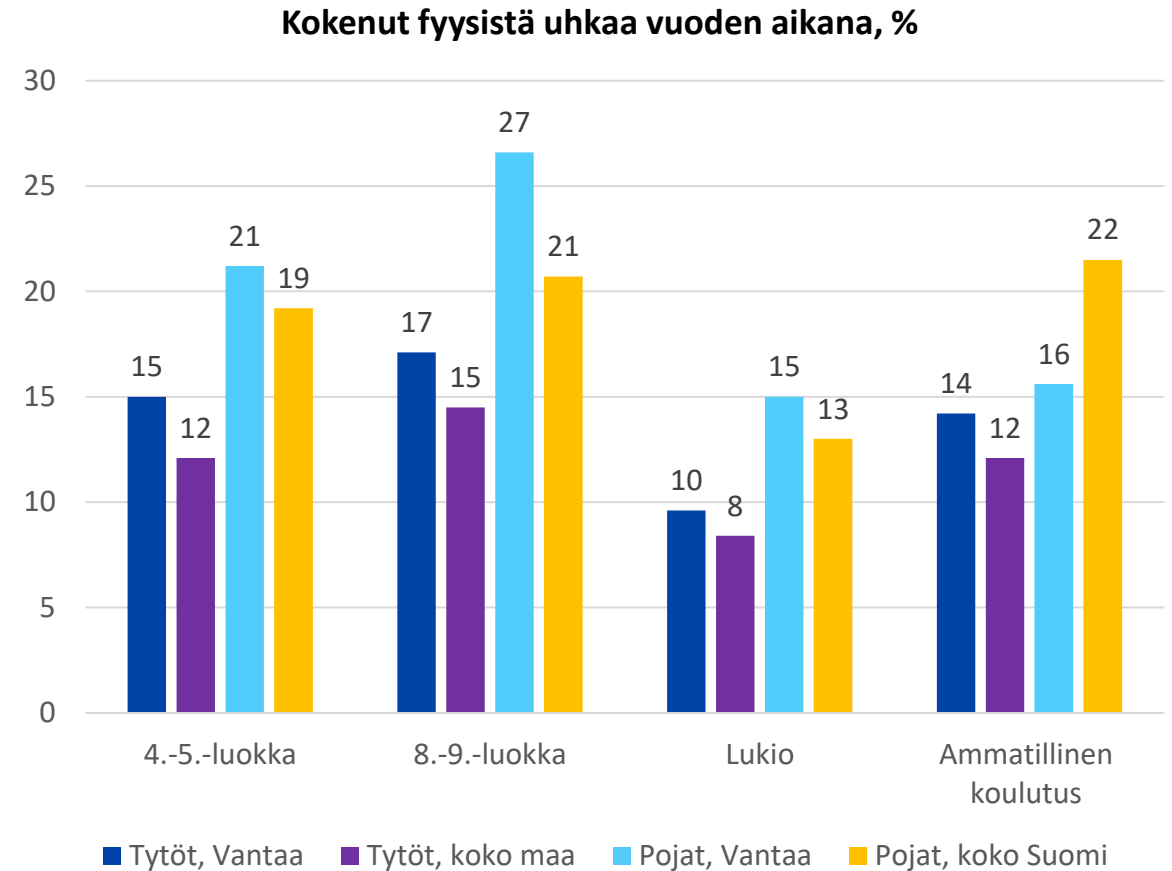
Fyysisen uhan kokemus on Vantaalla yleisempää kuin muualla

Fyysistä uhkaa tarkastellaan kouluterveyskyselyssä kolmesta näkökulmasta. Kyselyssä kartoitetaan, onko opiskelija kohdannut jotain seuraavista:

- 1) Varastettu tai yritetty varastaa käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä,
- 2) Uhattu vahingoittaa fyysisesti,
- 3) Käyty fyysisesti kimppuusi kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta

- Fyysistä uhkaa on kokenut:
 - 18 % 4.-5.-luokkalaisista
 - 22 % 8.-9.-luokkalaisista
 - 12 % lukiolaisista
 - 19 % aol. opiskelijoista
- Pojat kertovat kokeneensa fyysistä uhkaa tyttöjä useammin. Erityisesti fyysisen uhan kokemus on yleistynyt yläkouluikäisten poikien keskuudessa.

Kasvuympäristön turvallisuus on heikentynyt myös kotona

Aiempaa useampi alakoululaisista, **noin 16 prosenttia**, kertoi kokeneensa vuoden aikana omien vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten tekemää **fyysistä väkivaltaa**.

Myös yläkouluikäiset pojat kertovat kokeneensa vanhempien taholta fyysistä väkivaltaa aikaisempaa useammin.

Alakouluikäiset kertoivat aikaisempaa useammin myös kokeneensa vuoden aikana vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten **henkistä väkivaltaa**. Tytöistä sitä kertoi kokeneensa 30 % ja pojista 26 %. Yläkouluikäisistä tytöistä henkistä väkivaltaa vanhempien taholta on kokenut 41 % tytöistä ja 19 % pojista.

Opiskeluhuollon palvelut

Käynnit koulukuraattorin ja terveydenhoitajan luona ovat lisääntyneet - kokemukset opiskeluhuollon palveluiden saatavuudesta ja niissä kohdatuksi tulemisesta ovat heikentyneet yläkoulujen osalta

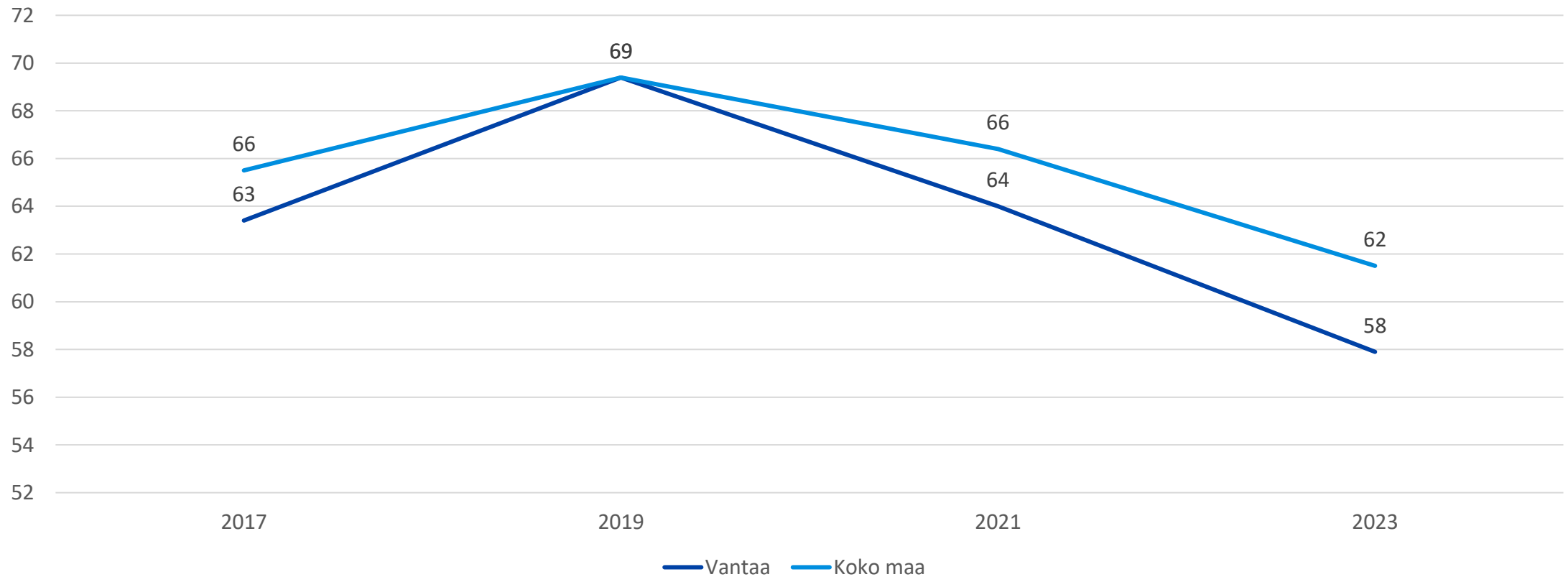

- Koulukuraattorilla ja kouluterveydenhoitajalla vuoden aikana käyneiden oppilaiden osuus on kasvanut, mutta se on edelleen Vantaalla pienempi kuin Suomessa keskimäärin.
- Yläkoululaisten kokemukset opiskeluhuollon palveluista ovat jonkin verran heikentyneet sekä palveluiden saavutettavuuden että avunsaannin osalta.
 - Kolmannes apua tarvinneista 8.-9.-luokkien oppilaista kokee, ettei ole saanut apua koulukuraattorilta, vaikka olisi tarvinnut.
- Toisen asteen opiskelijoiden osalta puolestaan sekä kokemus palveluiden saavutettavuudesta että avun saamisesta on pysynyt ennallaan tai vahvistunut.
- Joka viides yläkoululainen ei ole saanut tukea ja apua huoliinsa terveydenhoitajalta, vaikka olisi tarvinnut.
- Vantaalaiset lapset ja nuoret kokevat muita harvemmin, että terveystarkastus olisi yksilöllinen ja keskusteleva.

Kokemus koulukuraattorille pääsemisestä on heikentynyt

Helppo päästä oman koulun kuraattorin vastaanotolle, 8.-9.-luokan oppilaat, %-osuus vastaajista

Päihhteet ja riippuvuudet

Sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö on lisääntynyt merkittävästi ja on Vantaalla yleisempää kuin muualla

Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt merkittävästi viimeisen kahden vuoden aikana niin yläkouluikäisten kuin toisella asteella opiskelevien osalta.

Yläkouluikäisistä joka kymmenes kertoo käyttävänsä sähkösavukkeita päivittäin. Ammattiin opiskelevista sähkösavukkeita käyttää päivittäin 8 % ja lukiolaisista 5 %.

Alkoholin käytön osalta kehitys on myönteistä: Aiempaa useampi toisella asteella opiskeleva nuori kertoo, ettei käytä alkoholia lainkaan.

Pojat kertovat hieman tyttöjä useammin olevansa täysin raittiita.

Kaikissa ikäryhmissä nuorten raittius on Vantaalla hieman yleisempää kuin koko maassa keskimäärin.

Yläkoululaisten osalta sekä humalajuominen että raittius ovat lisääntyneet

Moni päihteisiin liittyvä indeksi on kehittynyt myönteiseen suuntaan lukiolaisten ja ammattiin opiskelevien osalta: aiempaa harvempi toisella asteella opiskeleva nuori kertoo juovansa humalaan kuukausittain tai juovansa alkoholia viikoittain.

Kouluterveyskyselyssä 2023 toisen asteen opiskelijoista 14–16 prosenttia kertoi olevansa humalassa vähintään kerran kuussa. Aiempaa useampi toisella asteella opiskeleva nuori kertoo, ettei käytä alkoholia lainkaan. Pojat ovat hieman tyttöjä useammin täysin raittiita. Myös huumekokeilut ovat toisella asteella hieman vähentyneet.

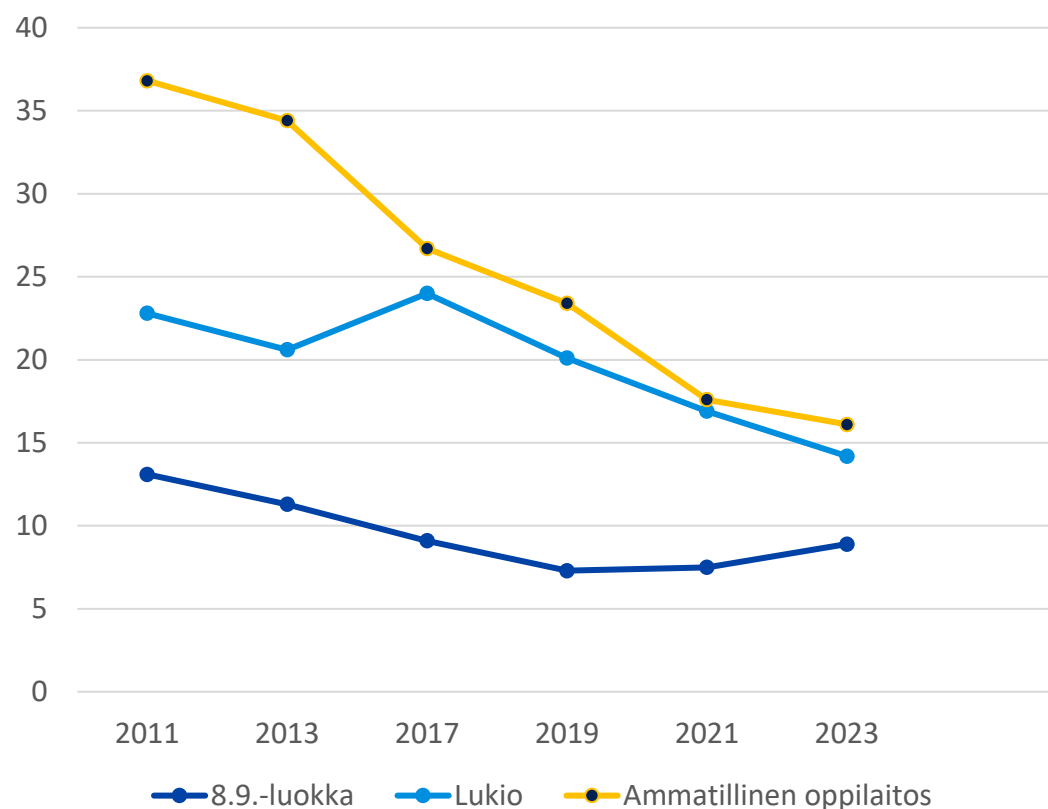
Sen sijaan 8.-9.-luokkalaisten osalta kehitys alkoholin käytön osalta on kaksijakoista. Yläkoululaisten humalajuominen on hieman lisääntynyt kahden vuoden takaisesta. Kuukausittain tosi humalassa kertoo olevan 9 % 8.-9.-luokkalaisista. Samaan aikaan kuitenkin myös raittiiden oppilaiden osuus on kasvanut.

Viikoittainen rahapelaaminen on lisääntynyt kahden vuoden takaisesta, mutta on edelleen hieman vähäisempää kuin maassa keskimäärin.

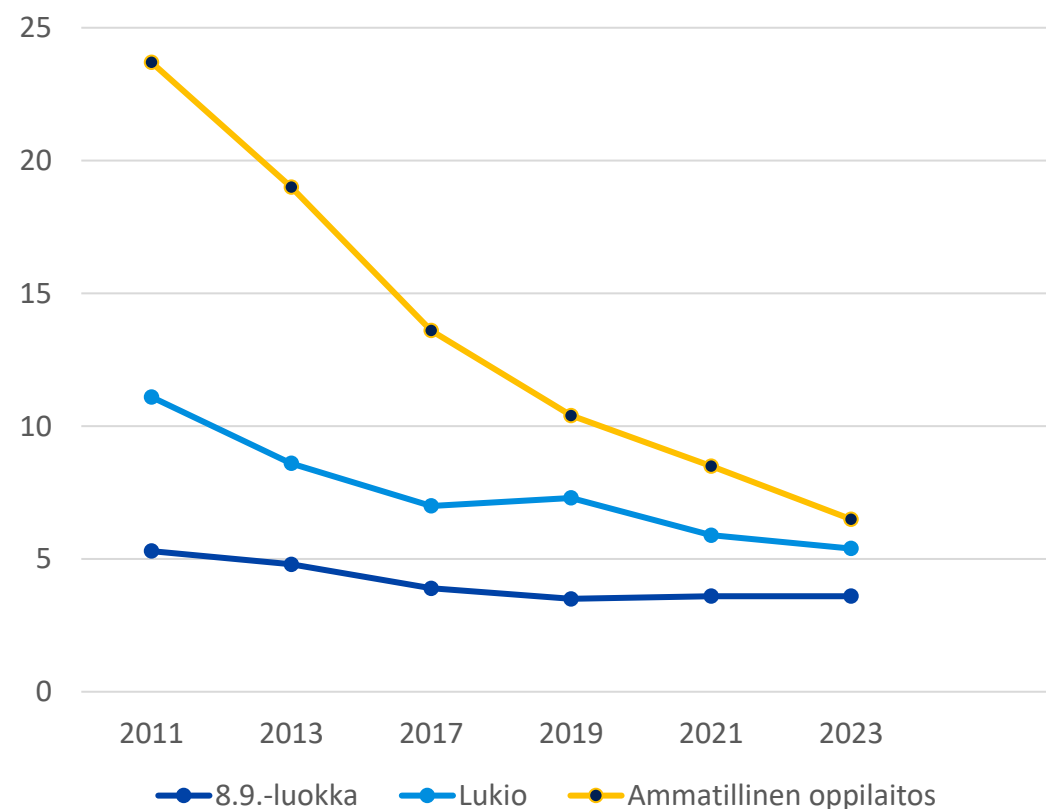

Yhä harvempi nuori kertoo käyttävänsä alkoholia viikoittain

Tosi humalassa vähintään kerran viikossa, %

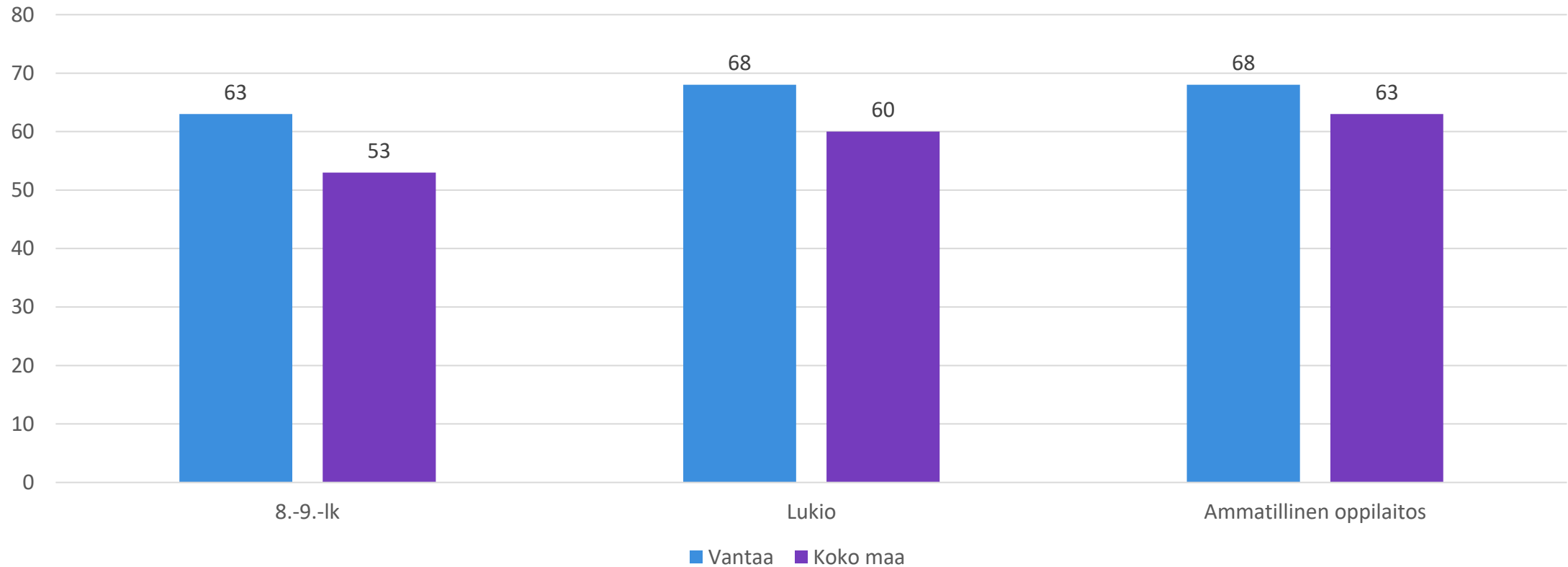
Käyttää alkoholia viikoittain, %

Vantaalaiset nuoret kokevat, että omalla paikkakunnalla on helpompi hankkia huumausaineita kuin Suomessa keskimäärin

Omalla paikkakunnalla helppo hankki huumeita, %-osuus vastaajista

Kannabiskokeilut ovat vähentyneet toisella asteella ja yleistyneet yläkoululaisten osalta

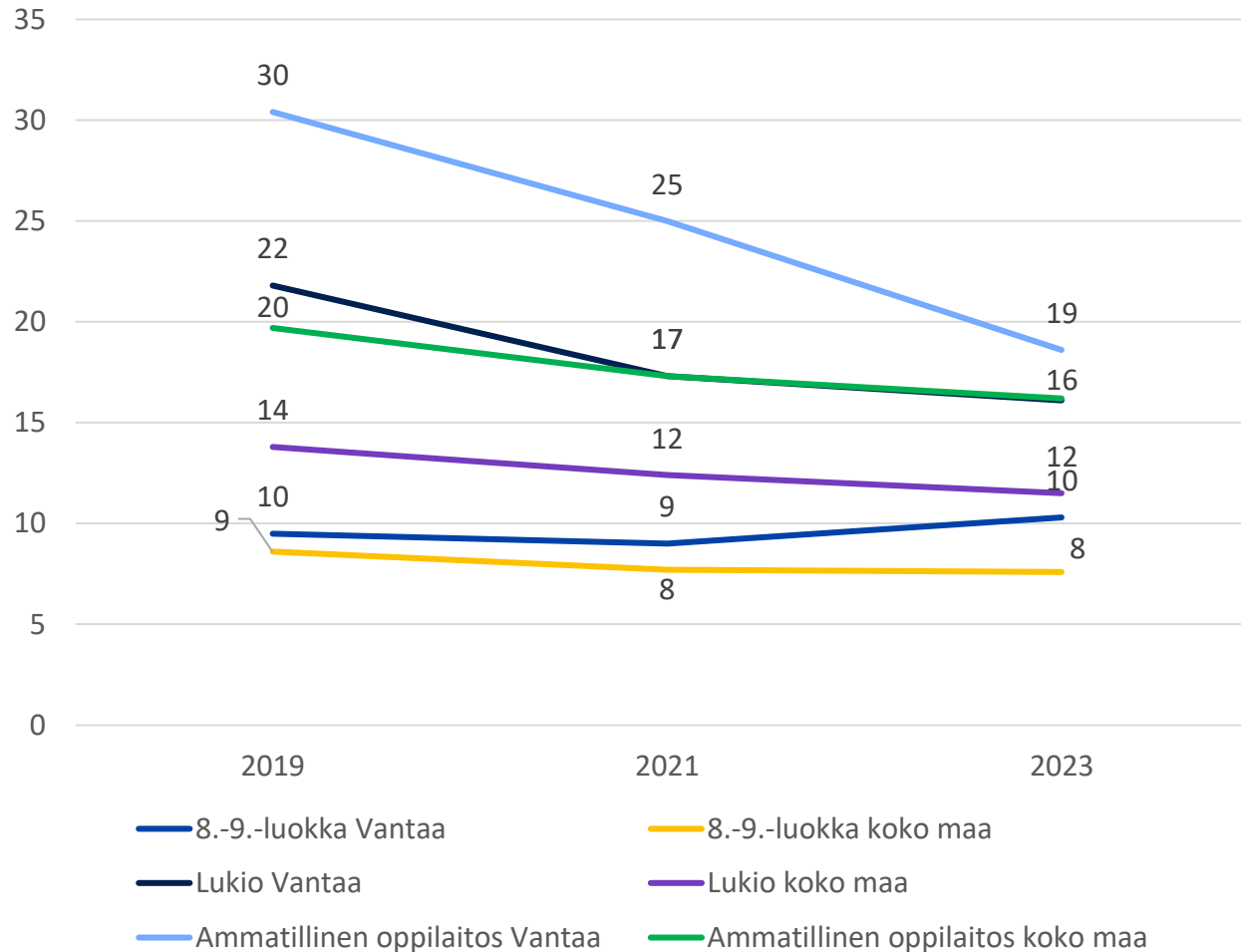
Nuorten kannabiskokeilut ovat Vantaalla yleisempiä kuin koko maassa keskimäärin.

Kannabista ainakin kerran kokeilleiden nuorten osuus on kuitenkin laskenut merkittävästi ammatillisissa oppilaitoksissa ja jonkin verran lukioissa.

Sen sijaan yläkoulun 8.-9.-luokkalaisten kannabiskokeilut ovat lisääntyneet. Joka kymmenes yläkoululainen kertoo kokeilleensa kannabista ainakin kerran.

Pojat ovat kokeilleet kannabista ainakin kerran hieman tyttöjä useammin.

Kokeillut kannabista ainakin kerran, %-osuus vastaajista

Ruokatottumukset ja kouluruokailu

Tyytyväisyys kouluruokailua kohtaan on laskenut

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan Vantaalla päivittäin koululounasta syö ainoastaan

- 43,3 % ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista
- 57,2 % lukiolaisista
- 42,7 % yläkoulun 8.- ja 9.-luokkalaisista

Alakoulun 4.–5.-luokkalaisista 61 % syö pääruokaa koululounaalla päivittäin.

Vantaalla on kaikissa ikäryhmissä enemmän kuin valtakunnallisesti niitä, jotka eivät syö koululounasta päivittäin. Koululounaan väliin jättävien oppilaiden osuus on lisääntynyt yläkouluissa ja lukioissa viimeisen kahden vuoden aikana.

Oppilaiden kokemukset kouluruuan laadusta, mausta ja riittävydestä ovat Vantaalla kaikissa ikäryhmissä merkittävästi heikompia kuin koko maassa keskimäärin.

	4.-5.-lk		8.-9.-lk		lukio		ammatilliset oppilaitokset	
	Vantaa	Koko maa	Vantaa	Koko maa	Vantaa	Koko maa	Vantaa	Koko maa
Koululounas on laadultaan hyvää	44	58	24	39	43	57	57	71
Koululounas on maultaan hyvää	44	57	26	39	44	55	56	68
Koululounasta on tarjolla riittävästi	80	85	62	73	77	83	84	90

*Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein syöt seuraavia aterioita kouluviikon aikana?". Kysymyksen osio: 2) koululounas. Vastausvaihtoehdot: 1) viitenä päivänä, 2) 3-4 päivänä, 3) 1-2 päivänä, 4) en kertaakaan. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1.

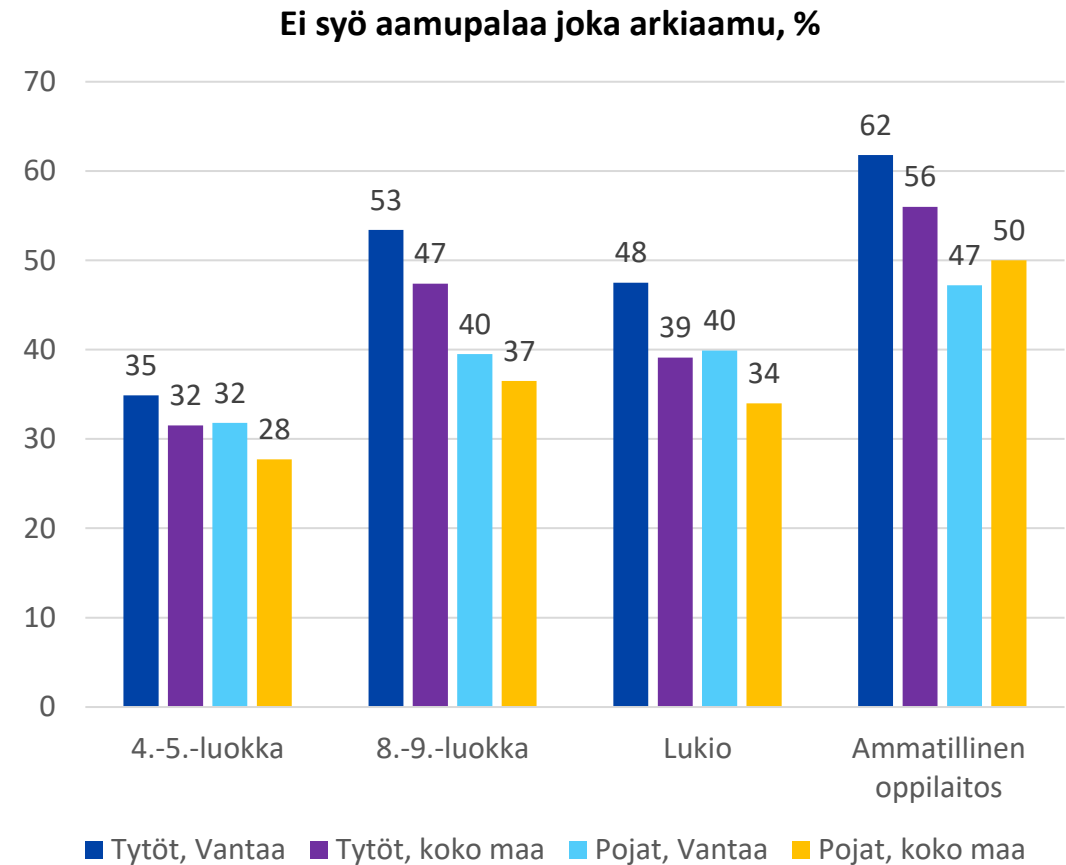
Aamiainen jää usein väliin merkittävältä osalta lapsia ja nuoria

Merkittävä osa lapsista ja nuorista ei syö aamiaista joka aamu.

Kaikilla kouluasteilla aamiainen jää väliin tytöiltä useammin kuin pojilta. Yläkoululaisista ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista tytöistä yli puolet ei syö aamiaista joka aamu.

Vantaalla nuoret kertovat, etteivät syö aamiaista joka arkipäivä useammin kuin koko maassa keskimäärin.

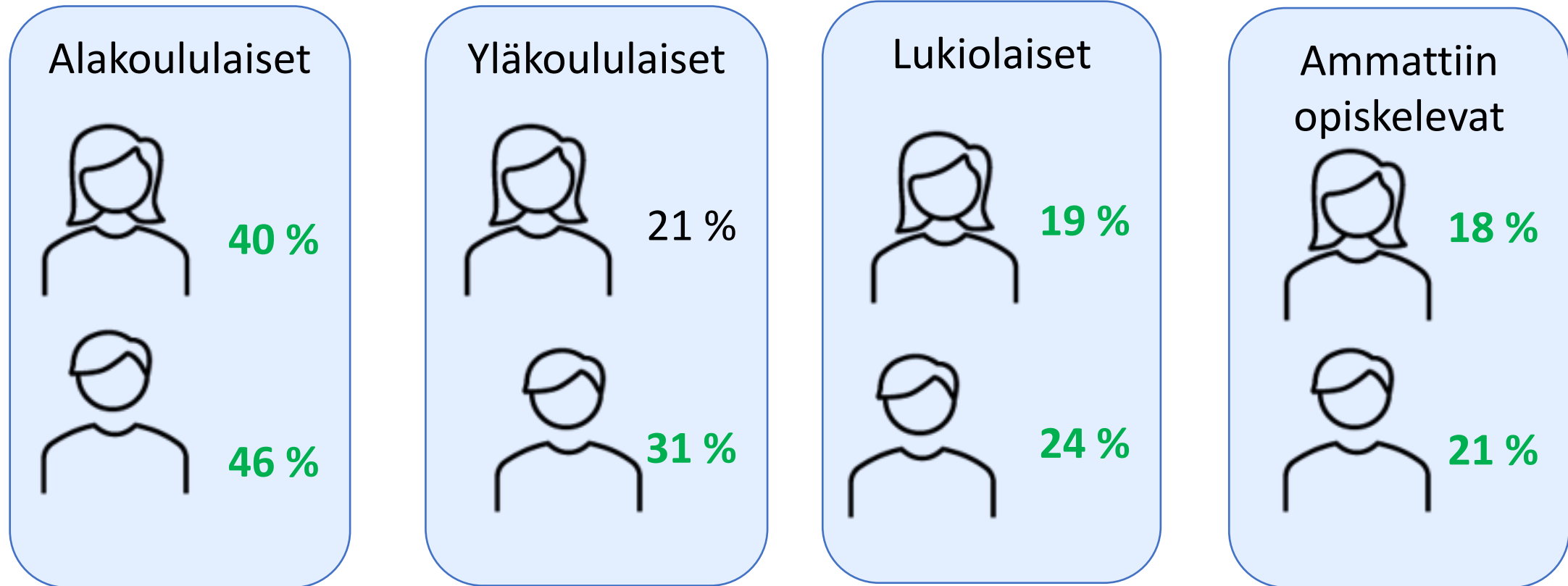
Liikunta ja nukkuminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

Kansallinen liikuntasuositus lapsille ja nuorille on liikkua vähintään tunti päivittäin. Kouluterveyskyselyn perusteella näyttää siltä, että tytöt liikkuvat selvästi poikia harvemmin vähintään tunnin päivässä, ja toisaalta nuoret liikkuvat lapsia harvemmin vähintään tunnin päivässä. Kuitenkin päivittäin vähintään tunnin liikkuvien lasten ja nuorten osuus on kasvanut kahden vuoden takaisesta lukuun ottamatta yläkoululaisia tyttöjä, joiden kohdalla tilanne on ennallaan.

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Mieti kaikkea liikkumistasi viimeksi kuluneen 7 päivän aikana. Kuinka monena päivänä olet liikkunut ainakin tunnin päivässä?". Vastausvaihtoehdot: 1) 0 päivänä, 2) 1 päivänä, 3) 2 päivänä, 4) 3 päivänä, 5) 4 päivänä, 6) 5 päivänä, 7) 6 päivänä, 8) 7 päivänä. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 8.

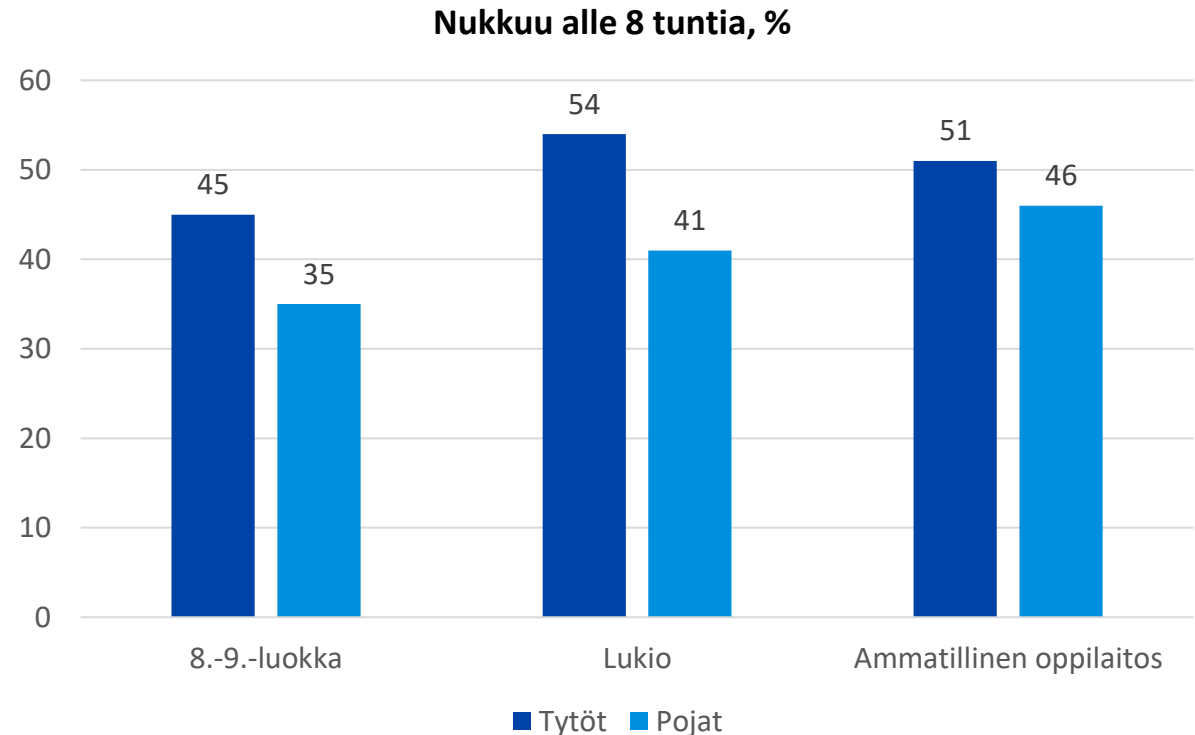
Yhä useampi poika nukkuu arkisin yli 8 tuntia yössä

Alle 8 tuntia arkisin nukkuvien yläkoululaisten ja lukiolaisten osuus on kasvanut kahden vuoden takaisesta. Erityisesti pojista yhä useampi nukkuu riittävästi.

Vähän nukkuvien nuorten osuus on kuitenkin merkittävä, sillä yläkoululaisista kuitenkin yli 40 prosenttia ja lukiolaisista ja ammattiin opiskelevista yli puolet kertoo nukkuvansa arkisin alle 8 tuntia.

Kaikissa ikäryhmissä tytöistä selvästi useampi kuin pojista nukkuu alle 8 tuntia yössä.

Indikaattori perustuu kahteen kysymykseen. Kysymys 1: "Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan?". Kysymyksen osio: 1) arkisin. Kysymys 2: "Mihin aikaan tavallisesti heräät?". Kysymyksen osio: 1) arkisin. Yöunen pituus on laskettu nukkumaanmeno- ja heräämisajasta. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka nukkuivat arkisin vähemmän kuin 8 tuntia.